

УДК 636:338.43:330.322:502.131.1

О. П. Зоря,

д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму,
Полтавський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5916-4689>

А. М. Шостя,

д. с.-г. н., професор, професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва,
Полтавський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1475-2364>

П. А. Ващенко,

д. с.-г. н., професор, професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва,
Полтавський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9287-819X>

О. В. Безкровний,

к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму,
Полтавський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1939-8090>

А. О. Ткаченко,

аспірант, Полтавський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-5895-7987>

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.5.74

ПРІОРИТЕТИ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ПЕРЕХОДУ ДО СТАЛОГО ТВАРИННИЦТВА: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

O. Zoria,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Finance,
Economic Research and Tourism, Poltava State Agrarian University

A. Shostia,

Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Professor of the Department
of Animal Production Technology, Poltava State Agrarian University

P. Vashchenko,

Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Professor of the Department
of Animal Production Technology, Poltava State Agrarian University

O. Bezkrivnyi,

PhD in Economics, Associate Professor, Professor of the Department
of Finance, Economic Research and Tourism, Poltava State Agrarian University

A. Tkachenko,

Postgraduate Student, Poltava State Agrarian University

PRIORITIES AND INVESTMENT MECHANISMS FOR THE TRANSITION TO SUSTAINABLE LIVESTOCK PRODUCTION: A CONCEPTUAL APPROACH AND EVALUATION CRITERIA

У статті здійснено науково-методичне обґрунтування пріоритетів і організаційно-інвестиційних механізмів переходу до сталого тваринництва на основі розроблення концептуального підходу. Визначенні системи критеріїв оцінювання результативності такого переходу з урахуванням відтворення ресурсного потенціалу галузі, забезпечення продовольчої безпеки, підвищення конкурентоспроможності та дотримання вимог екологічної й соціальної стійкості. У роботі систематизова-

но пріоритети переходу та уточнено їх зміст у контексті сучасних викликів. Обґрунтовано ключові механізми забезпечення переходу до сталого тваринництва. Визначено очікувані результати переходу до сталого тваринництва крізь узгодження економічної ефективності, соціальної відповідальності й екологічної стійкості. Сформовано систему критеріїв оцінювання прогресу переходу для моніторингу та підтримки управлінських рішень на національному та регіональному рівнях. Узагальнено концептуальну модель сталого розвитку тваринництва. Запропонована модель відображає складну внутрішню організацію галузі як багатофункціональної сфери, що поєднує виробництво, переробку, сервісні та логістичні компоненти, формуючи ланцюги доданої вартості.

The article provides a scientific and methodological justification of the priorities and organizational and investment mechanisms for the transition to sustainable livestock farming based on the development of a conceptual approach. A system of criteria for assessing the effectiveness of such a transition is determined, taking into account the reproduction of the industry's resource potential, ensuring food security, increasing competitiveness, and compliance with the requirements of environmental and social sustainability. The work systematizes the priorities of the transition to sustainable livestock farming and specifies their content in the context of modern challenges. The key mechanisms for ensuring the transition to sustainable livestock farming are substantiated. The expected results of the transition to sustainable livestock farming are determined through the coordination of economic efficiency, social responsibility, and environmental sustainability. A system of criteria for assessing the progress of the transition to sustainable livestock farming is formed to monitor and support management decisions at the national and regional levels. A conceptual model of sustainable livestock development is generalized. The proposed model reflects the complex internal organization of the industry as a multifunctional sphere, combining production, processing, service and logistics components, forming value chains. The implementation of the proposed concept of sustainable livestock development requires a comprehensive policy and coordination mechanisms at different levels of management. The formation of a favorable institutional and investment environment that combines state incentives, access to financing and insurance protection, the development of innovative infrastructure and effective quality control and compliance with animal welfare standards is of key importance. The practical result of the proposed concept is the ability to use a system of criteria of a natural resource, economic, social and environmental nature to monitor progress, justify modernization priorities and ensure balanced effects for food security, economic growth and social development.

Ключові слова: сталий розвиток, тваринництво, організаційно-економічний механізм, ефективність, інвестиції, інновації, ресурси, управління, продуктивність, конкурентоспроможність, продовольча безпека, сільські території.

Key words: sustainable development, livestock farming, organizational and economic mechanism, efficiency, investments, innovations, resources, management, productivity, competitiveness, food security, rural areas.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасний розвиток тваринництва відбувається в умовах посилення ресурсних і ринкових обмежень, зростання вимог до безпечності та якості продукції, а також підвищеної чутливості галузі до екологічних і соціальних наслідків виробництва. Для України ці виклики додатково ускладнюються структурними диспропорціями, нестабільністю інвестиційних потоків, коливаннями цін на корми та енергоносії, розривами логістики й зростанням невизначеності, що підвищує ризики втрати конкурентних позицій на внутрішніх і зовнішніх ринках. За таких умов перехід до сталого тваринництва розглядається не як декларативна ціль, а як практична необхідність, що потребує узгоджених управлінських рішень і механізмів їх реалізації.

Водночас у науковому та прикладному вимірах зберігається потреба у концептуалізації

цього переходу як цілісного процесу, де пріоритети розвитку, інструменти впливу й очікувані результати взаємопов'язані та підлягають вимірюванню. Недостатньо визначеними залишаються підходи до вибору й комбінування механізмів переходу залежно від виробничої спеціалізації та умов функціонування підприємств, а також до побудови порівнюваної системи критеріїв оцінювання прогресу, яка б одночасно відображала економічну результативність, екологічну збалансованість і соціальну прийнятність змін. Це зумовлює необхідність подальшого дослідження пріоритетів і механізмів переходу до сталого тваринництва та обґрунтування критеріїв оцінювання, придатних для моніторингу й підтримки управлінських рішень.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-методичні підходи до обґрунтування переходу аграрного виробництва на засади сталості, зокрема через інвестиційні та

організаційні механізми модернізації, достатньо широко представлені у сучасній науковій літературі. Водночас для галузі тваринництва вони потребують подальшої конкретизації з урахуванням її високої капіталомісткості, біобезпекових і ветеринарно-санітарних вимог, залежності від кормової бази та енерговитрат, а також підвищеної чутливості до ринкової й інституційної волатильності.

У наукових публікаціях сформовано концептуальні положення щодо визначення пріоритетів сталого тваринництва, побудови механізмів їх практичної реалізації та інтеграції економічних, екологічних і соціальних критеріїв у систему управління. Окремо висвітлюються інструменти фінансування техніко-технологічного оновлення, екологізації виробництва, підвищення ефективності використання ресурсів і розвитку переробки, а також підходи до формування інвестиційних програм на рівні підприємств і територій.

Суттєвий акцент робиться на ролі інституційного середовища (регуляторні норми та контроль, державні програми підтримки, податкові стимули, захист прав власності, якість контрактного забезпечення і рівень трансакційних витрат) та фінансових параметрів (доступність і вартість капіталу, кредитні обмеження, лізингові схеми, страхові й гарантійні інструменти) у визначенні інвестиційної спроможності суб'єктів тваринництва та темпів їх переходу до сталих практик. У цьому контексті організаційно-інвестиційні механізми розглядаються як сукупність управлінських рішень, процедур і інструментів, що забезпечують відбір, фінансування, реалізацію та контроль трансформаційних проєктів.

Важливим напрямом досліджень є методичне забезпечення оцінювання результативності таких перетворень: поряд із традиційними показниками економічної ефективності, дедалі частіше обґрунтовуються критерії ресурсної ефективності, екологічної безпечності, якості та безпечності продукції, стійкості до ризиків і соціальних ефектів для сільських територій. Також підкреслюється необхідність узгодження інтересів ключових стейкхолдерів у ланцюгах створення вартості продукції тваринництва (виробники кормів, тваринницькі підприємства, переробка, логістика, торгівля, фінансові установи, держава та громади), що є критично важливим для реалізації довгострокових пріоритетів сталого розвитку. Вагомий внесок у формування цих та інших наукових положень у сфері сталого розвитку зробили: Бардіна Т. [11], Блавт А. [1], Бондаренко А. [1], Будняк А.

[16], Васильчук І. [2], Волощук К. [3], Волощук М. [13], Гаркавий В. [4], Глушков О. [5, 6, 18], Гуменюк Я. [7], Демченко О. [20], Духницький Б. [8], Духницький В. [8], Заходим М. [10], Замлинський В. [9], Зоря С. [11, 12], Кальченко М. [13, 14], Красноруцький О. [14], Кузьома В. [15], Лаврук В. [16], Лаврук Н. [17], Лаврук О. [16], Лаврук О. [17], Лагодієнко В. [18, 20], Лісевич Н. [3, 19], Маренич Т. [14], Маєр Д. [12], Мудрак Р. [20], Павлюк С. [15], Перегуда Ю. [21], Пристемський О. [24], Селютін С. [22], Смігунова О. [14], Соколов А. [2], Ткачов З. [7], Хелемський В. [23], Чечоткін В. [24], Шевченко А. [25] та інші.

Попри наявність суттєвого масиву досліджень, присвячених інвестиційним процесам в аграрному секторі, питання організаційно-інвестиційного забезпечення переходу до сталого тваринництва все ще висвітлюються нерівномірно та часто без достатньої методичної цілісності. У багатьох роботах пріоритети сталості розглядаються відокремлено від інструментів їх фінансування та управлінського впровадження, а також без уніфікованих критеріїв, які дозволяють зіставляти альтернативні траєкторії розвитку й кількісно фіксувати досягнутий ефект. Це ускладнює формування інвестиційних програм і знижує доказовість управлінських рішень на рівні підприємств і регіонів. За таких умов особливої ваги набуває розроблення узгоджених науково-методичних засад, які дають змогу системно описати взаємозв'язки між пріоритетами сталого тваринництва, організаційними рішеннями та інвестиційними інструментами, а також запропонувати критерії оцінювання, придатні для практичного моніторингу, порівняння і коригування заходів.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні пріоритетів і організаційно-інвестиційних механізмів переходу до сталого тваринництва на основі розроблення концептуального підходу, а також у визначенні системи критеріїв оцінювання результативності такого переходу з урахуванням відтворення ресурсного потенціалу галузі, забезпечення продовольчої безпеки, підвищення конкурентоспроможності та дотримання вимог екологічної й соціальної стійкості.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

— систематизувати пріоритети переходу до сталого тваринництва та уточнити їх зміст у контексті сучасних викликів;

— обґрунтувати ключові механізми забезпечення такого переходу (інституційно-регуляторні, інвестиційні, організаційно-управлінські та технологічні);

— визначити очікувані результати переходу крізь узгодження економічної ефективності, соціальної відповідальності й екологічної стійкості;

— сформулювати систему критеріїв оцінювання прогресу переходу до сталого тваринництва для моніторингу та підтримки управлінських рішень;

— узагальнити концептуальну модель сталого розвитку тваринництва.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тваринництво посідає стратегічне місце в аграрній економіці, оскільки поєднує виробничі, соціальні та територіальні ефекти й формує основу збалансованого продовольчого забезпечення. Як наголошується в наукових джерелах, "тваринництво є однією з провідних галузей аграрного сектору України, яка відіграє важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки, економічному розвитку, зайнятості населення та збереженні сільських територій" [14]. Водночас посилення вимог до екологічної відповідальності, біобезпеки, простежуваності та якості продукції об'єктивно підвищує значущість концепції сталого тваринництва як орієнтиру для стратегічних і поточних управлінських рішень.

Сучасна траєкторія розвитку галузі тваринництва в Україні характеризується накопиченням системних дисбалансів, що прямо впливають на її інвестиційні можливості та конкурентні позиції. Так, "розвиток тваринництва в Україні характеризується щорічним скороченням розмірів виробництва і поголів'я сільськогосподарських тварин, плачевним фінансово-економічним становищем тваринницьких підприємств, зниженням їхньої інвестиційної привабливості, постійним загостренням конкурентної боротьби, порушенням виробничих відносин між виробниками, переробниками тваринницької продукції та торгівельними структурами" [17]. За таких умов перехід до сталого тваринництва потребує не фрагментарних заходів, а узгоджених організаційно-інвестиційних механізмів, здатних забезпечити оновлення технологій, підвищення ресурсної ефективності та керуваність виробничих ризиків.

Принциповим є розуміння міжсекторної взаємозалежності тваринництва з іншими ланками аграрного виробництва та агропродо-

вольчих ланцюгів. У наукових джерелах справедливо зазначається, що "тваринництво не може демонструвати прогрес самостійно, це має відбуватись у взаємозв'язку з потенціалом рослинницького напряму сільського господарства, можливостями сектору переробки, реальними потребами внутрішнього продовольчого ринку та підтримкою необхідного експорту" [8]. Отже, сталість галузі доцільно інтерпретувати як результат узгодженості ресурсної бази, виробничих технологій, логістики та ринкових каналів збуту з інституційними стимулами і регуляторними вимогами.

У цьому контексті інвестиції виконують роль не лише фінансового ресурсу, а й інструменту структурної перебудови та технологічної модернізації, що визначає здатність підприємств переходити до більш стійких моделей ведення бізнесу. Так, "цілеспрямоване і раціональне використання інвестицій дасть можливість провести структурування генетичного і виробничого потенціалу підприємств, ефективно використовувати науково-технічний потенціал при модернізації виробництва, впровадженні нових продуктів і новітніх технологій з метою переоснащення технологічних процесів для виготовлення конкурентоспроможної інноваційної продукції тваринництва і реалізації її на внутрішньому і зовнішньому ринках" [16]. Відповідно, організаційно-інвестиційні механізми мають охоплювати як відбір і пріоритезацію проєктів, так і інституційні умови їх реалізації, включно з кооперацією, контрактними відносинами, доступом до фінансових інструментів та управлінням ефективністю вкладень.

Досягнення довгострокової стійкості досліджуваної галузі неможливе без синхронізації технологічних змін із розвитком кормової бази, управлінських компетенцій і програмної підтримки на рівні держави та регіонів. Відповідно до цього, "досягнення стабільності можливе лише за умови модернізації кормовиробництва, удосконалення системи управління тваринництвом, забезпечення інвестиційної підтримки та реалізації державних програм розвитку" [18]. Саме тому в основному змісті дослідження доцільно зосередити увагу на обґрунтуванні пріоритетів переходу до сталого тваринництва, розкритті організаційно-інвестиційних механізмів їх упровадження та формуванні критеріїв оцінювання результативності таких трансформацій на рівні підприємства і галузі.

Таким чином, сталий розвиток тваринництва в сучасних умовах набуває стратегічного

значення як для забезпечення продовольчої безпеки, так і для підтримання соціально-економічної стабільності сільських територій. Галузь одночасно формує критично важливу частину білкового балансу населення, створює робочі місця та підтримує суміжні види діяльності (кормовиробництво, переробка, логістика, ветеринарні послуги), а отже має виразний мультиплікативний ефект для економіки. Водночас тваринництво характеризується підвищеною чутливістю до ринкової кон'юнктури, цін на корми й енергоносії, епізоотичних загроз, а також до змін регуляторного середовища і вимог щодо безпечності продукції.

Посилення екологічних та соціальних обмежень, зростання запиту на простежуваність і якість продукції, а також необхідність підвищення ресурсної ефективності обумовлюють потребу переходу від фрагментарних управлінських рішень до системного бачення розвитку галузі. Такий перехід передбачає узгодження економічних цілей із вимогами екологічної стійкості, добробуту тварин та соціальної відповідальності, а також забезпечення відтворення ключових видів потенціалу галузі — виробничого, трудового, генетичного та природно-ресурсного. У цьому контексті особливої ваги набуває концептуалізація цілей, завдань, функцій та критеріїв сталого розвитку тваринництва як основи для формування дієвої державної політики й галузевих механізмів модернізації.

З огляду на багатокомпонентність тваринництва та різноспрямованість впливів (економічних, соціальних, екологічних, інституційних) доцільним є використання інтегрованих моделей, які дозволяють структуровано відобразити логіку переходу до сталого розвитку. Такі моделі забезпечують спільний методичний "каркас" для визначення пріоритетів, обґрунтування управлінських рішень і подальшого моніторингу результативності трансформацій у межах галузі. Зазначені положення узагальнено та систематизовано на рис. 1, який відображає концептуальну модель сталого розвитку тваринництва.

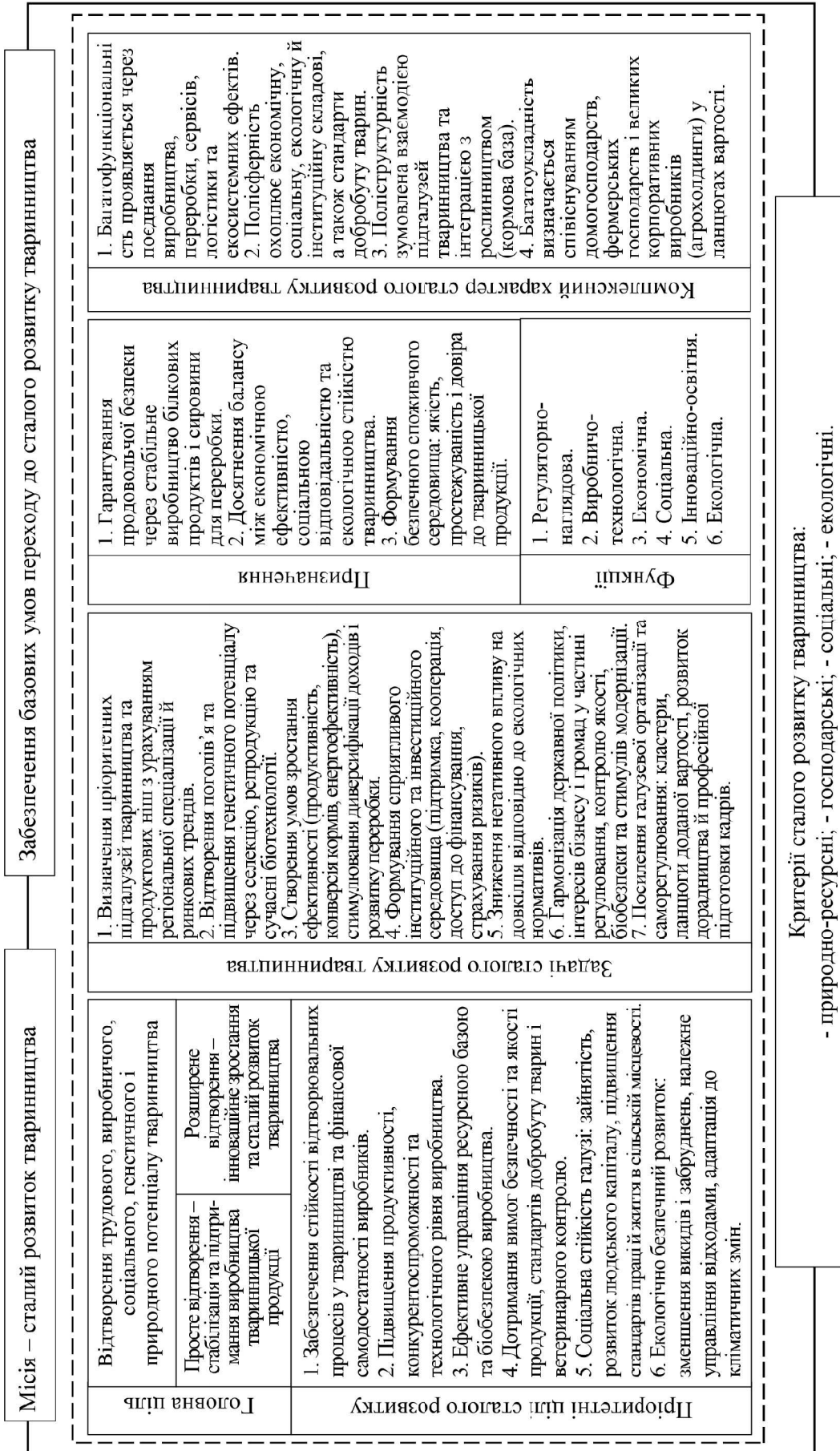
Концепція, відображена на рис. 1, розглядає сталий розвиток тваринництва як цілісну систему, у якій кінцевий результат досягається через узгодження відтворювальних процесів, управлінських рішень і суспільно значущих ефектів. Центральною ідеєю є те, що стійкість галузі визначається не окремими технологічними змінами чи фінансовими вливаннями, а здатністю підтримувати й нарощувати сукупний потенціал тваринництва — виробничий, трудовий, соціальний, генетичний, природно-ресурсний. Саме відновлення й розвиток

цих складових формують основу конкурентоспроможності та адаптивності галузі до шоків, цінних коливань, епізоотичних загроз і посилення регуляторних вимог.

У межах запропонованої нами концепції відтворення трактується двошарово: з одного боку, необхідно забезпечити стабільність функціонування і безперервність виробничих циклів як передумову продовольчої безпеки та надійності постачання; з іншого — створити умови для розширеного відтворення, що означає перехід до інноваційного зростання. Такий перехід пов'язаний із підвищенням продуктивності та конверсії ресурсів, енергоефективності, модернізацією технологій утримання й годівлі, розвитком переробки, цифровими інструментами контролю якості та біобезпеки. Важливо, що інноваційне зростання розглядається не як самоціль, а як механізм досягнення стійких економічних результатів при одночасному зниженні екологічного навантаження і посиленні соціальної відповідальності.

Зміст концепції підкреслює, що сталий розвиток тваринництва потребує одночасного виконання взаємопов'язаних пріоритетів: підтримання фінансової самодостатності виробників і стійкості відтворювальних процесів; технологічного оновлення та зростання конкурентоспроможності; зміцнення біобезпеки й керованості ризиків; дотримання вимог безпечності та якості продукції, стандартів добробуту тварин і дієвого ветеринарного контролю; соціальної стійкості через зайнятість, розвиток людського капіталу та підвищення стандартів праці; екологічної відповідальності через управління відходами, скорочення викидів і адаптацію до кліматичних змін. Така багатовимірність означає, що ефективність управління галуззю має оцінюватися не лише показниками виробництва, а й здатністю забезпечувати баланс економічних, соціальних та екологічних результатів.

Реалізація запропонованої концепції передбачає, що розвиток тваринництва має спиратися на пріоритизацію підгалузей і продуктових ніш з урахуванням регіональної спеціалізації та ринкових трендів, відновлення й поліпшення породного складу та генетичного потенціалу через селекційні й репродуктивні рішення, а також на створення інституційно та інвестиційно сприятливих умов. Йдеться про поєднання державних стимулів, галузевої кооперації, доступу до фінансування, страхування ризиків і розвитку інноваційної інфраструктури, які разом визначають можливість модернізації та масштабування результатів. Особливої ваги набуває узгодження регуляторних вимог, сти-

Критерії сталого розвитку тваринництва:

- природно-ресурсні; - господарські; - соціальні; - екологічні.

Рис. 1. Концептуальна модель сталого розвитку тваринництва

Джерело: узагальнено авторами на основі [11].

мулів оновлення, систем контролю якості та біобезпеки — як умова підвищення довіри споживачів і формування передбачуваного середовища для інвестування.

Окремо зазначимо, що суспільна роль тваринництва виходить за межі виробничих показників: галузь має забезпечувати стабільне виробництво білкових продуктів і сировини для переробки, підтримувати збалансованість між економічною ефективністю, соціальною відповідальністю та екологічною стійкістю, а також формувати безпечне споживче середовище, де якість, простежуваність і довіра до продукції стають ключовими чинниками конкурентних позицій. Через це сталість тваринництва проявляється як сукупність взаємопосилювальних ефектів: економічних (результативність і продуктивність), соціальних (зайнятість і добробут) та екологічних (зменшення негативного впливу на довкілля), які мають бути предметом системного моніторингу та управлінського коригування.

Отже, запропонована нами концептуальна модель сталого розвитку тваринництва відображає складну внутрішню організацію галузі як багатофункціональної сфери, що поєднує виробництво, переробку, сервісні та логістичні компоненти, формуючи ланцюги доданої вартості. Її розвиток визначається взаємозалежністю з рослинництвом через кормову базу, співіснуванням різних організаційних укладів (від домогосподарств і фермерів до великих корпоративних виробників) та різною інституційною спроможністю учасників ринку. Саме тому запропонований підхід задає методичну основу для комплексного оцінювання прогресу сталого розвитку тваринництва за групами критеріїв — природно-ресурсними, господарськими, соціальними та екологічними — і, відповідно, для побудови узгодженої системи управлінських рішень на галузевому та регіональному рівнях.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Запропонована в дослідженні концепція сталого розвитку тваринництва доводить необхідність розглядати галузь як багатовимірну систему, де результативність визначається одночасним відтворенням виробничого, трудового, соціального, генетичного та природно-ресурсного потенціалу. Стійкість тваринництва формується не лише через нарощування обсягів виробництва, а через узгодження простого та розширеного відтворення, інноваційного

оновлення і підвищення ресурсної та енергетичної ефективності, що в сукупності забезпечує конкурентоспроможність продукції, керуваність ризиків і довгострокову адаптивність до ринкових та природно-кліматичних змін. Такий підхід підкреслює, що інновації та інвестиції мають виступати інструментами досягнення стабільних виробничо-економічних результатів за одночасного виконання вимог безпечності, якості та біобезпеки.

Імплементация концепції сталого розвитку тваринництва потребує комплексної політики та механізмів координації на різних рівнях управління — від підприємства до галузі й регіону — із врахуванням специфіки підгалузей, регіональної спеціалізації, кормової бази та структури виробників. Ключового значення набуває формування сприятливого інституційно-інвестиційного середовища, яке поєднує державні стимули, доступ до фінансування й страхового захисту, розвиток інноваційної інфраструктури, а також ефективний контроль якості та дотримання стандартів добробуту тварин. Практичним підсумком запропонованої концепції є можливість використовувати систему критеріїв природно-ресурсного, господарського, соціального та екологічного характеру для моніторингу прогресу, обґрунтування пріоритетів модернізації та забезпечення збалансованих ефектів для продовольчої безпеки, економічного зростання і соціального розвитку.

Література:

1. Бондаренко Л., Блавт А. Акценти інвестування у сталий розвиток на принципах ESG в умовах воєнного стану в Україні. Економіка та суспільство. 2024. № 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3417/3345> (дата звернення: 30.01.2026).
2. Васильчук І.П., Соколов А.О. Інвестиції бізнесу у сталий розвиток: кращі практики вітчизняних компаній. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 1. С. 46—52.
3. Волощук К.Б., Лісевич Н.А. Особливості інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції тваринництва агропромисловими підприємствами. Інноваційна економіка. 2019. № 3—4. С. 12—17.
4. Гаркавий В. Теоретичні основи розробки стратегії сталого розвитку сільського господарства. International Science Journal of Management, Economics & Finance. 2023. № 2 (4). С. 56—64.
5. Глушков О.А. Інвестиційне забезпечення формування ланцюгів створення доданої вартості у тваринництві та переробці. Бізнес Інформ. 2025. № 6. С. 189—196.

6. Глушков О.А. Фактори формування і розвитку ланцюгів доданої вартості у сфері тваринництва та його переробки. Економічний вісник Донбасу. 2025. № 2 (80). С. 7—13.

7. Гуменюк Я., Ткачов З. Інвестиції у сталий розвиток: світова практика та перспективи для України. Економіка та суспільство. 2024. № 67. С. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4750/4691> (дата звернення: 30.01.2026).

8. Духницький Б., Духницький В. Стан і проблеми розвитку тваринництва в Україні. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2025. Том 342. № 3 (2). С. 102—107.

9. Замлинський В.А. Структурні перетворення галузі тваринництва в контексті глобальної продовольчої безпеки. Економіка АПК. 2019. № 4. С. 22—28.

10. Заходим М. Інноваційно-інвестиційний механізм забезпечення розвитку ринку продукції тваринництва. Grail of Science. 2023. № 25. С. 34—42.

11. Зоря О.П., Бардіна Т.О., Зоря С.П. Теоретико-методологічні основи формування концепції інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій. Причорноморські економічні студії. 2021. Вип. 63. С. 124—130.

12. Зоря О.П., Зоря С.П., Мауер Д.Р. Концептуальні засади інвестиційного забезпечення виробництва і переробки екологічно безпечної продукції тваринництва. Інфраструктура ринку. 2021. Вип. 60. С. 35—40.

13. Кальченко М., Волощук М. Інноваційна складова потенціалу економічного зростання підприємств-виробників продукції тваринництва. Development Service Industry Management. 2025. № 3. С. 289—294.

14. Красноручський О., Маренич Т., Смігунова О., Кальченко М. Розвиток тваринницької галузі в Україні за умов сталого землекористування та зміни клімату. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2025. Том 344. № 4. С. 598-606.

15. Кузьома В.В., Павлюк С.І. Інвестиційно-інноваційний механізм формування конкурентоспроможності аграрних підприємств в умовах сталого розвитку. Український журнал прикладної економіки. 2020. Том 5 (3). С. 336—345.

16. Лаврук В.В., Будняк Л.М., Лаврук О.С. Проблематика залучення інвестицій у економічну модернізацію і підвищення конкурентоспроможності тваринництва. Агросвіт. 2020. № 11. С. 26—36.

17. Лаврук О.В., Лаврук Н.А. Тваринництво: стан та перспективи розвитку. Агросвіт. 2020. № 22. С. 9—15.

18. Лагодієнко В.В., Глушков О.А. Забезпечення ефективності функціонування галузі тваринництва за сучасних умов господарювання. Вчені записки. 2025. № 39 (2). С. 336—349.

19. Лісевич Н.А. Тенденції інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції тваринництва агропромисловими підприємствами. Ефективна економіка. 2019. № 6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2019/154.pdf (дата звернення: 30.01.2026).

20. Мудрак Р.П., Лагодієнко В.В., Демченко О.В. Проблеми реалізації концепції сталого розвитку в аграрному секторі економіки України. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. Том 7. № 3. С. 204—213.

21. Перегуда Ю.А. Роль інновацій у глобальній конкурентоспроможності країн та підприємств тваринництва та рослинництва. Здобутки економіки: перспективи та інновації. 2024. № 7. С. 1—15.

22. Селютін С.Т. Інноваційно-інвестиційний розвиток галузі тваринництва в Україні: дис... канд. екон. наук: 08.00.03. Чернігів, 2021. 192 с.

23. Хелемський В.Ю. Фінансові детермінанти капітальних інвестицій сталого розвитку України. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Економіка". 2023. № 31 (59). С. 70—77.

24. Чечоткін В.В., Пристемський О.С. Інвестиційна політика та державна підтримка як запорука сталого розвитку аграрного сектору економіки України. Modern economics. 2020. № 20. С. 291—295.

25. Шевченко А.А. Стан розвитку тваринництва в Україні. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. Том 7. № 2. С. 82—90.

References:

1. Bondarenko, L. and Blavt, A. (2024), "Accents of investing in sustainable development on ESG principles under martial law in Ukraine", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 59, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3417/3345> (Accessed 30 January 2026).

2. Vasylychuk, I.P. and Sokolov, A.O. (2021), "Business investments in sustainable development: best practices of domestic companies", *Investytsi: praktyka ta dosvid*, vol. 1, pp. 46—52.

3. Voloshchuk, K.B. and Lisevych N.A. (2019), "Features of innovation and investment development of livestock production by agro-industrial enterprises", *Innovatsiina ekonomika*, vol. 3—4, pp. 36—37.

4. Harkavyi, V. (2023), "Theoretical foundations for developing a strategy for sustainable

development of agriculture", *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, vol. 2 (4), pp. 56—64.

5. Hlushkov, O.A. (2025), "Investment support for the formation of value chains in livestock breeding and processing", *Business Inform*, vol. 6, pp. 189—196.

6. Hlushkov, O.A. (2025), "Factors of formation and development of value chains in the field of livestock breeding and its processing", *Ekonomichniy visnyk Donbasu*, vol. 2 (80), pp. 7—13.

7. Humeniuk, Ya. and Tkachov, Z. (2024), "Investments in sustainable development: world practice and prospects for Ukraine", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 67, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4750/4691> (Accessed 30 January 2026).

8. Dukhnytskyi, B. and Dukhnytskyi, V. (2025), "State and problems of livestock development in Ukraine", *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, vol. 342, no. 3 (2), pp. 102—107.

9. Zamlynskyi, V.A. (2019), "Structural transformations of the livestock industry in the context of global food security", *Ekonomika APK*, vol. 4, pp. 22—28.

10. Zakhodym, M. (2023), "Innovation and investment mechanism for ensuring the development of the livestock products market", *Grail of Science*, vol. 25, pp. 34—42.

11. Zoria, O.P., Bardina, T.O. and Zoria, S.P. (2021), "Theoretical and methodological foundations for forming the concept of investment support for sustainable development of rural areas", *Prychornomorski ekonomichni studii*, vol. 63, pp. 124—130.

12. Zoria, O.P., Zoria S.P. and Mauer, D.R. (2021), "Conceptual principles of investment support for production and processing of ecologically safe livestock products", *Infrastruktura rynku*, vol. 60, pp. 35—40.

13. Kalchenko, M. and Voloshchuk, M. (2025), "Innovation component of the economic growth potential of livestock production enterprises", *Development Service Industry Management*, vol. 3, pp. 289—294.

14. Krasnorutskyi, O., Marenych, T., Smihunova, O. and Kalchenko, M. (2025), "Development of the livestock industry in Ukraine under conditions of sustainable land use and climate change", *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, vol. 344, no. 4, pp. 598—606.

15. Kuzoma, V.V. and Pavliuk, S.I. (2020), "Investment and innovation mechanism for for-

ming the competitiveness of agricultural enterprises in conditions of sustainable development", *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*, T. 5 (3), pp. 336—345.

16. Lavruk, V.V., Budniak, L.M. and Lavruk, O.S. (2020), "Problems of attracting investments in economic modernization and increasing the competitiveness of animal husbandry", *Agrosvit*, vol. 11, pp. 26—36.

17. Lavruk, O.V. and Lavruk, N.A. (2020), "Animal husbandry: state and prospects of development", *Agrosvit*, vol. 22, pp. 9—15.

18. Lahodiienko, V.V. and Glushkov, O.A. (2025), "Ensuring the efficiency of the livestock industry under modern business conditions", *Vcheni zapysky*, vol. 39, no. 2, pp. 336—349.

19. Lisevych, N.A. (2019), "Trends of innovation and investment development of livestock production by agro-industrial enterprises", *Efektivna ekonomika*, vol. 6, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/154.pdf (Accessed 30 January 2026).

20. Mudrak, R.P., Lahodiienko, V.V. and Demchenko O.V. (2022), "Problems of implementing the concept of sustainable development in the agricultural sector of the economy of Ukraine", *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, vol. 7, no. 3, pp. 204—213.

21. Perehuda, Yu.A. (2024), "The role of innovation in the global competitiveness of countries and livestock and crop production enterprises", *Achievements of the economy: prospects and innovations*, vol. 7, pp. 1—15.

22. Seliutin, S.T. (2021), "Innovation and investment development of the livestock industry in Ukraine", *Abstract of Candidate of Economic Sciences dissertation, Economics and management of the national economy*, Chernihiv Polytechnic National University, Chernihiv, Ukraine.

23. Khelemskyi, V.U. (2023), "Financial determinants of capital investments for sustainable development of Ukraine", *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriya "Ekonomika"*, vol. 31 (59), pp. 70—77.

24. Chehotkin, V.V. and Prystemskyi, O.S. (2020), "Investment policy and state support as a guarantee of sustainable development of the agricultural sector of the economy of Ukraine", *Modern economics*, vol. 20, pp. 291—295.

25. Shevchenko A.A. (2022), "State of livestock development in Ukraine", *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, vol. 7, no. 2, pp. 82—90.

Отримано редакцією журналу / Received: 10.02.26

Процеженовано / Revised: 18.02.26

Схвалено до друку / Accepted: 10.03.26